

Nieuws van Terschelling. — In Uw vogelboekje 1ste druk, vond ik vermeld, dat in 1912 de Torenvalk broedde op den grond op Tessel. Is het U bekend, dat ook op Terschelling deze vogel op den grond broedt (alle jaren, sedert mijn waarnemingen van 1914 af). Op dit oogenblik broeden er niet minder dan 3 paren in de nabijheid van Midsland, nl. 1 in de plak bij paal 10 met 7 eieren met tot gezelschap een velduil met 3 eieren en 3 jongen. 1 in het plak van 11 met 6 eieren. 1 in het natuurmonument Koegelwieck met 6 eieren, waarvan 2 „geraapt” zijn. De laatste zit op ± 15 M. afstand van een eend met 7 eieren. Bovendien was er nog een nest met 6 eieren (Torenvalk) benoorden Formerum, die door jongens geroofd zijn, maar ik heb van alle 6 de uitgeblazen doppen gezien. Al de nesten onder duindoorn op den grond. In het Riesplak moet verder de Grauwe Kiekendief broeden, maar ik heb nog geen gelegenheid gehad er heen te gaan. De man komt 2 x daags langs mijn huisje een tochtje door den polder maken, altijd tusschen 12 en 1 en 5 en 6, hij houdt zich evenals de boeren hier aan „de oude tijd”. Op een tochtje l.l. Hemelsvaartsdag zag ik in de duinen bij West noch kiekendief, noch valk, noch uil en al heel weinig andere vogels. De vogels verplaatsen zich beslist meer oostwaarts. In het waterplak b.v. Kempphaan, Wulp, Watersnippen, 1 grutto, dat helaas met 3 eieren verstoord is. Toch broedt ook deze hier wel meer. Verleden jaar 1 bij de kooi in Landerum en in de duinen zag ik verleden jaar verschillende ouden met jongen, begin Juni.

20 Mei '26 vond ik in de Griëduinen bij paal 19 op een betrekkelijk kleine „plak” nesten van zilverbreeuw, kieviet met 1 ei, bonte piet (3), velduil met 3 jongen, kleine boschduif met 2 eieren aan het eind van een lange tunnel van kraaihei. Wel een groot verschil met de westduinen. Zou dit verband kunnen houden met de ontginningen?

Ik hoop dat U mijn relaas niet al te vervelend zult vinden, maar ik wou ook nog graag wat vragen. Ik wou gegevens verzamelen over de broedvogels van Terschelling, maar kennis daarvan is zeer beperkt, vooral wat de zangvogels betreft. Mag ik U zoo nu en dan eens iets komen vragen en zoo noodig wat zenden ter determinering, of is het beter mij te wenden tot den Heer Steenhuizen (opg. Nat. Hist. Vereen)?

Nu nog een botanische opmerking. Is het U bekend, dat *Trientalis* op twee plaatsen hier groeit (1 met een 25-tal en 1 met een paar honderd)? In 1915 heb ik ze voor 't eerst gevonden, maar er nu niet zoo'n bijzondere waarde aan gehecht. Eerst door een excursie met Prof. Pülle verleden jaar kwam ik op de hoogte van het zeer bijzondere. Wist U, dat *Malaxis* hier vroeger achter Hoorn bij tientallen groeide, maar nu is het verdwenen door de ontginningen. Is het U bekend, dat het zonneroosje weer is opgedoken midden tusschen de dennenaanplant in het Studentenplak? Ik vond er verleden jaar een 12-tal ex. Weet U verder dat in de Griëduinen *Sturmia* en *Gymnadenia* bij hoopen groeit?

Misschien heeft U wat aan mijn opmerkingen, mogelijk is het voor U oude kost, maar U moet dan maar denken, voor mij vergroot het mijn liefde voor Terschelling met z'n vele natuurschoon.

Secr. Nat. Hist. Vereen. Terschelling.

G. W. JONGENS.

Oude kost van dat soort is altijd nog heel smakelijk, maar hier is toch ook veel nieuwe bij. Staat de Zevenster op een veilige plaats? T.

Iets over de omgeving van Assen 26 Mei—4 Juni 1927. — In een korten vacantielijd in een deel van 't jaar, dat een zeer mooi deel pleegt te zijn, doch dit jaar beneden peil was, ben ik in de gelegenheid geweest, het een en ander over het stadje Assen met zijn omgeving te weten te komen. Het stadje is vrij onbelangrijk, maar toch in tamelijk breeden kring bekend om het Asser- of Sterrebosch. Dit nogal groote dennenbosch moet tamelijk oud zijn, doch getuigt thans van een goede houtvestershand, door het mooie hoog-opgaande kaarsrechte dennenhout, en veel nieuwe aanplant. Het wordt regelmatig verzorgd door het rooien van oude, slechte boomen en ook de talrijke schilderachtige paden en paadjes wijzen er op, dat het goed onderhouden wordt.

Dennenbosch is domineerend in de omstreken van Assen, eenige bosschen, toebehoorend aan de familie Pelinck, die thans zijn opengesteld voor het publiek, doch niet door overdruk bezoek te lijden hebben, en ook het Schagersboschje, allen gelegen in de onmiddellijke nabijheid van Assen zijn dennenbosch. Ook de kleine heidevelden, die bijna alle in bouw- en weiland zijn veranderd, dragen hier en daar hun denneboschjes.

Ondanks dit alles is het mij niet mogen gelukken, den *grooten lijster* in deze streken te constateeren. Of deze vogel er voorkomt zou ik niet kunnen zeggen. Wel trof mij, dat in deze dennewouden de *wielewaal* vrij veel voorkomt. Ook de *fluiter* heb ik er gehoord met zijn typische reeks van toontjes. Op de weilanden komt hier en daar de *kievit* in gezelschap van *grutto* en *tureluur* voor, doch niet talrijk; daarnaast nog op de heide de *wulp*. De *grauwe klauwier* schijnt mij toe, ook vrij veel voor te komen, evenals de *koekoek*, die in bijna ieder boschje zijn roepstem doet klinken. Een typisch verschijnsel van het Oosten des lands is de *kuifleeuwerik*, die vaak als de musschen op den rijweg wandelt, zooals hij bij ons alleen soms in den winter doet. Ook de *ekster* komt vrij veel voor. Vaak zit in den zwiependen top van een populier voor een boerderijtje de dikke nestklomp van onzen langstaart. In een der dennenbosschen trof ik een paartje *zwartkopmeezen* met voeder bij het nest aan, in een ander een familie *zwarte meesjes*, die onder vroolijk „siet, siet” hun weg door de takken zochten. Van die roofvogels heb ik alleen gezien de *torenvalk*, die hier en daar boven hei- of weiland staat te bidden. Vaak loopen *patrijzen* hier en daar, vooral waar in de nabijheid eenig struikgewas staat. Tenslotte nog iets over den *ooievaar*. Ik noteerde in een betrekkelijk kleinen kring om Assen drie bebroede nesten n.l. bij *Ter Aard*, *Schieven* en *Exloo*. Men vertelde mij, dat er verscheidene horsten waren, waar dit jaar niet gebroed werd en dat daaronder enkele voorkwamen, die vorige jaren bewoond waren geweest en waar dit jaar de ooievaars zich slechts vertoond hadden en niet tot broeden waren gekomen. Misschien heeft dit eenige waarde voor het *ooievaarsonderzoek*.

De omstreken van Assen kwamen mij voor rijk aan natuurschoon, schilderachtig en goed toegankelijk voor den natuurliefhebber; daar naar mijn meening nog weinig is geschreven over dit interessante gebied heb ik bovenstaande geschreven. Ik houd mij gaarne aanbevolen voor meer gegevens over deze mooie streek van ons land. Ik heb slechts een oppervlakkig overzicht van de resultaten van een korte, welbesteede vakantie willen geven.

Den Haag, 12 Juni.

PH. ENTERS.

Reigers in Nederland. — Naar aanleiding van de reigertelling in „De Levende Natuur” van 1 April '27 deel ik U mede, dat bij den heer C. Bruynzeel te Voorburg 6 reigers nestelen en dat de kolonie bij Wassenaar $\pm$ 120 paar telt.

Leiden, 8 Juni 1927.

E. DE RAADT.

Texelsche Aanteekeningen. — De *koekoek* riep op Texel nog op 20 Juli. Leeuwerik, pieper en kneutje zijn aan de Koog nog in vollen zang, 's morgens zelfs gedurende zwaar stormweer met slagregen. Duinpiepers zijn op Texel nog lang niet zeldzaam; wij zagen de prachtige geelbruine vogeltjes in de lage buitenduinen bij paal 18, paal 20 en paal 23. In de Buiten-Mui tusschen paal 21 en 22 zong op 22 Juli 's middags om vier uur de sprinkhaanrietzanger dat het een lust was. De strandduintjes tusschen paal 23 en 24 zijn thans een bezitting van de stormmeeuwjes. Het enkele broedpaar van een jaar of zes geleden is nu aangegroeid tot een flinke bevolking. Toen wij er 20 Juli wandelden waren er voortdurend een kleine twintig in de lucht, die ons vergezelden met hun aangenaam helder en hoog geroep. Zij vielen ons niet aan, trouwens wij deden geen moeite om naar jongen te zoeken. Er liepen ook veel bontbekpleviers rond. Deze strandduintjes aan den ingang van de Slufter vormen een zeer onderhoudend geheel. De vlakte van den Kleinen Slufter is weer veel groener dan vorige jaren; zand en slib gaan bijna geheel verborgen onder Engelsch Gras, Zeemelkkruid, Zeespurrie en Zeekraal. Merkwaardig is het, dat hier geen spoor van duinvorming te ontdekken valt, terwijl die toch vlakbij in vollen gang is.

De bloemenrijkdom van de Buiten Mui blijft even bewonderenswaardig als te voren. Zeer mooi zijn de kleine heuveltjes, begroeid met duindoorns en onder die dorren dicht opeen de bloeitrossen van het Wintergroen. De Tenger Bastardmuur, *Anagallis tenella*, bedekt heele uitgestrektheden, al wordt zij aanvankelijk tusschen de lage bloembiesjes over het hoofd gezien. Op de vele duizenden moeras-wespenorchissen was geen enkele wesp te zien. De *Parnassia's* hadden nog al druk bezoek en wel van weekschildkevers,